

hvor tredjemand er forpligtet til at indfri fordringen enten i kraft af en aftale eller ifølge loven, ikke i tilfælde, hvor tredjemand opfylder frivilligt.

I de tilfælde, der er omfattet af stk. 1, skal den lov, som finder anvendelse på tredjemands forpligtelse over for fordringshaveren, tillige afgøre, hvorvidt og i hvilket omfang tredjemand indtræder i fordringshaverens rettigheder mod hovedskyldneren. Er der tale om kaution, skal subrogationsspørgsmålet således afgøres efter den på kautionsforpligtelsen anvendelige lov. Dette kan være en anden lov end den, som finder anvendelse på den indfrie fordring. Subrogationen kan imidlertid ikke ændre hovedskyldnerens forpligtelser, og disse vil derfor fortsat være underkastet den lov, der fandt anvendelse på aftalen mellem ham og den oprindelige fordringshaver. Bestemmelsen udelukker ikke, at lovvalget i forholdet mellem hovedskyldneren og tredjemand kan være reguleret ved særskilt aftale.

I følge *stk. 2* finder *stk. 1* tilsvarende anvendelse i tilfælde, hvor flere personer hæfter på lige fod som solidarisk forpligtede i følge den samme aftale. Har en af skyldnerne opfyldt forpligtelsen, skal spørgsmålet om hans regres mod medskyldneren (medskyldnerne) således afgøres efter den lov, der finder anvendelse på aftalen med fordringshaveren. Også i dette tilfælde vil der dog kunne foreligge en særskilt aftale mellem skyldnerne.

Til konventionens art. 14

Bevissspørgsmål falder som hovedregel uden for konventionens anvendelsesområde, jfr. art. 1, stk. 2, litra h. Art. 14 regulerer imidlertid to forskellige bevissspørgsmål. Andre bevissspørgsmål vil normalt blive betragtet som processuelle, således at domstolslandets lov (*lex fori*) finder anvendelse herpå.

Ifølge *stk. 1* omfatter lovvalget i henhold til konventionen tillige lovformodnings- og bevisbyrderegler, som opstilles i kontraktretten i den på kontrakten anvendelige lov. Dette er naturligt, fordi sådanne regler må anses for en integreret del af kontraktsretten, altså i virkeligheden er af materiel og ikke af processuel karakter. Som eksempel på, hvad bestemmelsen sigter til, kan nævnes den regel om omvendt bevisbyrde, der er indeholdt i købelovens § 23.

Stk. 2 angår spørgsmålet om, hvilke bevismidler der kan anvendes for at føre bevis for en aftale eller viljeserklæring. Med bevismidler tænkes eksempelvis på parts- eller vidneforklaring, ekspert-erklæringer og edsaflæggelse. Bestemmelsen tillader anvendelse af ethvert bevismiddel, som aner-

kendes i *lex fori* eller i en lov, som ifølge art. 9 kan påberåbes til støtte for, at aftalen er gyldig med hensyn til form, og ifølge hvilken aftalen faktisk er gyldig i denne henseende. En forudsætning for at anvende et bevismiddel, som ikke anerkendes i *lex fori*, er dog, at dette »kan gennemføres for domstolen«. Anvendelsen af det pågældende bevismiddel vil herefter kunne afvises, hvis den ikke er praktisk mulig, eller hvis den strider mod et forbud i *lex fori*, hvorimod det næppe er tilstrækkeligt til afvisning, at bevismidlet er ukendt i domstolslandet.

Til konventionens art. 15

Art. 15 indeholder en udtrykkelig bestemmelse om, at konventionens lovvalgsregler gælder uden anvendelse af det såkaldte »renvoiprincip«, således at en henvisning til et bestemt lands lov *ikke* omfatter dette lands internationale privatret. Dette er på baggrund af konventionens anvendelsesområde og formål nærmest en selvfølgelighed, og det stemmer med, at dansk international privatret kun anerkender renvoi i ganske enkelte tilfælde, hvor der er udtrykkelig hjemmel herfor.

Til konventionens art. 16

Art. 16 indeholder det sædvanlige ordre public forbehold. Bestemmelsen giver en dansk domstol adgang til at afvise anvendelsen af en regel i en fremmed lov, såfremt denne anvendelse ville være åbenbart uforenelig med grundlæggende danske retsprincipper. Bestemmelsen må fortolkes på samme måde som andre ordre public bestemmelser i dansk international privat- og procesret, jfr. eksempelvis § 6 i 1964-loven om internationale løse-rekøb.

Den anvendte formulering, hvorefter »anvendelse af en regel i en ved konventionen udpeget lov *kun* (kan) undlades«, må forstås med det forbehold, at også art. 7, stk. 2, kan føre til, at regler i den udpegnede lov ikke anvendes.

Til konventionens art. 18

Art. 18 skal forstås som en påmindelse til domstolene om, at formålet med konventionen er at opnå en harmonisering af konventionsstaternes lovvalgsregler, og at der derfor ved fortolkningen og anvendelsen af konventionens regler skal tages hensyn til det ønskelige i, at der opnås ensartethed i konventionsstaternes retspraksis. Heraf følger bl.a., at parterne skal have adgang til at påberåbe